

2. Інновації педагогічної освіти в умовах викликів сьогодення: монографія / за наук. ред. С. Я. Харченка. К. Талком. 2019. 343 с.
3. Купрієвич В.О. Педагогічна логістика та її вплив на ринок освітніх послуг. *Управління розвитком ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної логістики: стан, реалії, досвід*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 17 листопада 2022 р.) / ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України. Чернівці, 2022. 256 с. С. 161-163.
4. Купрієвич В.О. Самоосвіта як процес удосконалення професійної компетентності викладача закладу освіти. *Розвиток професійної культури майбутніх фахівців: виклики, досвід, стратегії, перспективи*: тези доп. IV міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ірпінь, 7 квітня 2020 р.). Ірпінь-Київ. 2020. С. 227-228.
5. Сергєєва Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2022. 56 с.

ПРОСІНА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА,
*завідувач кафедри філософії і освіти дорослих Центрального
інституту післядипломної освіти ДЗВО «Університет
менеджменту освіти» НАПН України
кандидат педагогічних наук, доцент*

МЕТОДОЛОГІЧНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ М'ЯКИХ НАВИЧОК (SOFTS KILLS) ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

У сучасному світі важливо розвивати м'які навички, які дозволяють бути особистості більш пластичними, гнучкими, що так важливо в умовах невизначеності та швидких змін. М'які навички стосуються до поведінкових компетенцій, навички міжособистісного спілкування, людиноорієнтованого навчання, вони покращують взаємодію між людьми, підсилюють продуктивність, відкривають можливості для кар'єрної перспективи і вважаються найбільш затребуваними навичками на ринку праці у сучасному суспільстві.

Метою статті є розкрити основні вектори розвитку м'яких навичок (soft skills) педагогічних та науково-педагогічних працівників в умовах післядипломної освіти.

Проблематика розвитку м'яких навичок є актуальною, її активно досліджують вітчизняні дослідники зокрема Абашкіна Н., Бутиліна О., Гайдученко Е., Давидова В., Длугунович Н., Дроздова Ю., Коваль К., Радченко Н., Татауршикова Д., Чуланова О. та ін.

А сам розподіл компетенцій на hard skills (важкі, або фахові вузькопрофесійні навички) і soft skills (м'які навички) відбувся в 50-70-х роках минулого століття в США

в процесі реформування підготовки особового складу та дослідження компетенцій в армії.

Є різні формулювання визначення поняття м'які навички («soft skills»), зокрема відомим є лаконічне визначення «soft skills» лауреата Нобелівської премії 2000 р. у сфері економіки Джеймса Хекман: «М'які навички передбачають успіх у житті» (англійською – «Soft skills predictsuccessin life».) Він вбачає причинно-наслідковий зв'язок між soft skills особисті та професійними досягненнями людей [4].

Традиційно вчені виділяють три категорії м'яких навичок:

1. Соціально-комунікативні: комунікативні навички, міжособистісні навички, групова робота, лідерство, відповідальність, етика спілкування.

2. Когнітивні: критичне мислення, навички вирішення проблем, новаторське (інноваційне) мислення, управління інтелектуальним навантаженням, навички самоосвіти, інформаційні навички, тайм менеджмент.

3. Атрибути особистості: чесність, оптимізм, гнучкість, креативність, мотивація, емпатія.

Для розвитку м'яких навичок у педагогічних та науково-педагогічних працівників варто визначитися з *методологічними векторами, під якими ми розуміємо напрями, спрямування, цілі, що визначають основні методологічні принципи, технології, методи, засоби навчання в умовах післядипломної педагогічної освіти задля розвитку м'яких навичок.*

Актуальні методологічні вектори розвитку м'яких навичок педагогічних та науково-педагогічних працівників безпосередньо визначаються підходами, яких дотримуються ЮНЕСКО та Європейська комісія, які наголошують, що володіння м'якими навичками визначає рівень функціональної грамотності сучасного фахівця [5]; а також цілями сталого розвитку ООН, а саме у змісті однієї із найважливіших цілей – No4 «Якість освіти» зазначено про необхідність збільшити поширеність серед населення знань і навичок, необхідних для отримання гідної роботи та підприємницької діяльності) [3]; у Національній рамці кваліфікацій (НРК) [2], яка є одним із основоположних документів, що визначають вимоги до фахівця, що завершив навчання за певним рівнем освіти, надано перелік інтегральних, загальних, спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, які мають у нього сформуватися.

Відповідно до окреслених нами тенденцій у визначенні поняття м'які навички, актуальності їх розвитку, що засвідчено світовими та вітчизняними нормативними документами визначимо *методологічні вектори розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників в умовах післядипломної педагогічної освіти.*

Першим методологічним вектором є *компетентнісна спрямованість організації процесу* розвитку в системі післядипломної освіти, акцентуємо увагу на тому, що важливо формувати не лише певні знання, але й творчу особистість, яка буде спроможною впроваджувати отримані знання у практичній діяльності та особистому житті. Сучасне суспільство потребує відповідальних особистостей, які успішно соціалізуються, можуть вирішувати складні нелінійні завдання, здатні активно і ефективно впливати на швидкий розвиток країни в воєнний та поствоєнний період.

Другим методологічним вектором розвитку м'яких навичок у педагогічних та науково-педагогічних є *наслідування стратегії людиноцентризму в освіті*. На важливості реалізації даної стратегії зокрема наголошує академік, президент НАПН України В. Кремень. Вчений зазначає на необхідності «перенесення центру діяльності на людину – її творчість, розум, уяву, волю на формування в неї здатності до нестандартних, якісно нових рішень та дій», також акцентує увагу на тому, що філософія людиноцентризму – «один з основних способів вирішення складних проблем сьогодення» [1].

Один зі шляхів реалізації людиноцентризму – індивідуалізація навчання, що передбачає впровадження особистісно-орієнтованого підходу. Розвиток м'яких навичок саме і потребує впровадженню даного підходу, використання дидактичних і методичних заходів, які забезпечать комфортні умови для навчання й розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників відповідно їх актуальним запитам і можливостям.

Третій методологічний вектор розвитку м'яких навичок у педагогічних та науково-педагогічних спрямовано на врахування процесу *навчання впродовж усього життя* як «багатовимірної навчальної діяльності, здійснюваної з метою набуття, поновлення, поглиблення і розвитку знань, навичок та професійної компетентності; орієнтований на всебічний розвиток особистості, вміння вчитися, щоб мати підготовку виконувати різноманітні соціальні ролі і професійні обов'язки, а також брати участь у суспільному розвитку. Індивідуальний досвід кожного є складним видом соціальних відносин, оскільки стосується одночасно культури, професійної діяльності і громадянськості».

Розвиток м'яких навичок саме і відбувається безперервно впродовж усього життя та є ключовим фактором підготовки особистості до умов конкуренції в глобальній економіці та всебічного розвитку.

Список літератури

1. Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору К.: Пед. думка, 2009. 520 с.
2. Національна рамка кваліфікацій. Головна. URL: <https://nqa.gov.ua/national-qualification-frame> (дата звернення: 16.01.2023).
3. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року | United Nations Development Programme. *UNDP*. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/перетворення-нашого-світу-порядок-денний-у-сфері-сталого-розвитку-до-2030-року> (дата звернення: 16.01.2023).
4. Ciappei C. Soft skills to govern action. Speech at “Soft skills and their role in employability – New perspectives in teaching, assessment and certification”, workshop in Bertinoro, FC, Italy. November 2015
5. Sala, A., Punie, Y., Garkov, V. And Cabrera Giraldez, M., Life Comp: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence, EUR30246 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2020 URL: <http://www.anc.edu.ro/wp-content/uploads/2021/04/Lifecomp-The-european-framework-for-personal-social-and-learning-to-learn-key-competence.pdf> (дата звернення: 16.01.2023).

АЛЕКСЕСВЕЦЬ ВІКТОРІЯ САВВИЧНА,
*заступник директора з навчально-виховної роботи
ДЗП(ПТ)О «Кропивницький професійний ліцей сфери послуг і
торгівлі»*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЛОГІСТИКИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧКИ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ ТА СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗП(ПТ)О

У сучасних умовах динамічного розвитку технологій та суспільства провідною функцією закладів професійної (професійно-технічної) освіти постає забезпечення формування якостей майбутніх кваліфікованих робітників, необхідних для ефективного функціонування в умовах безперервних змін і зростання вимог соціально-професійного середовища. Оскільки на сучасному ринку праці потрібні універсальні випускники, які розвинені в різних сферах діяльності, здатні до швидкої адаптації, вміють перемикатися з одного виду діяльності на інший.

Дослідження авторитетних організацій, таких як Всесвітній економічний форум (WEF) [4], Організації економічного розвитку та співробітництва (OECD) [3] та інших, відзначають значущість розвитку soft skills майбутніх робітників для досягнення конкурентоспроможності на ринку праці, визначаючи зазначені навички як один з нових треків світу, що динамічно змінюється.

У жовтні 2020 року Давоський світовий економічний форум у своєму черговому аналітичному звіті «Майбутнє робочих місць» [4], як прогноз для 2025 року, оприлюднив оновлений список soft skills – актуальні навички для успіху в майбутньому.